

החוג לארכיאולוגיה
מידע לנרשמים תש"פ
יו"ר הועדה החוגית : ד"ר רביע חמיסה

חוג לימודים לב"א (דו-חוגי, וחד-חוגי משנה ב' בלבד)

חוג לימודים למ"א

לימודים לתואר דוקטור לפילוסופיה

הלימודים לתואר ראשון (ב"א)

מטרת הלימודים

ארכיאולוגיה היא חקר העבר האנושי בעזרת שרידים חומריים, כגון מבנים, חפצים ושרידי מזון. מטרת החוג לארכיאולוגיה היא להקנות לתלמידיו ידע רחב ומקיף במגוון הנושאים הקשורים לחברות הקדומות ולתרבות החומרית של ארץ ישראל, של ארצות אגן הים התיכון והלבנט. בוגרי החוג הרוצים בכך מקבלים הכשרה לעבודה ארכיאולוגית בחפירות, בסקרים ובמעבדות, בהתאם לבחירת מסלול הלימודים. הבוגרים משתלבים במחקר ארכיאולוגי ובעבודה יישומית ברשות העתיקות, במוזיאונים לארכיאולוגיה, בענף התיירות ובתחום השימור.

בחוג ניתן ללמוד מגוון רחב של נושאים, בהתאם למספר הגדול של נושאי המחקר בהם מתמחה הסגל האקדמי. התרבות החומרית הקדומה של א"י בפרט ואגן הים התיכון בכלל נלמדת בשני מישורים. הראשון הוא כרונולוגי, ובו נלמדים העולם הפרהיסטורי, העולם של תקופות המקרא (תקופות הברונזה והברזל), תרבויות יוון ורומי (למן ההתקופה ההלניסטית וכלה בתקופות הרומית והביזנטית) והעולם של ימי הביניים מראשיתו בכיבוש המוסלמי של האזור ועד ימי ממלכות הצלבנים. בלימודים ניתן דגש מיוחד לשיטות המחקר החדשניות, ובהתאם לכך המישור השני הוא מישור נושאי, ובו נלמדים תחומים המשולבים במחקר הארכיאולוגיה המודרני. אלה כוללים בין השאר אדריכלות ואמנות, חקר ממצאים, חומרים וטכנולוגיות עתיקות, חקר עצמות עתיקות של בעלי חיים (ארכיאוזואולוגיה), גיאוארכיאולוגיה, שיטות לשיחזור הסביבה והאקלים ושיטות תיארוך. כל הסטודנטים מתחילים את לימודיהם במסלול הדו-חוגי (בשילוב עם כל חוג אחר באוניברסיטה שמאפשר לימודים דו-חוגיים). סטודנטים המעוניינים בכך יכולים לעבור למסלול החד-חוגי בארכיאולוגיה החל משנה ב', בכפוף להישגיהם (ראה להלן).

החוג מקיים לימודי תואר ראשון במסלול הדו-חוגי והחד-חוגי. במסלול הדו-חוגי ניתן ללמוד באפיק "מקצועי" ובאפיק "כללי". האפיק המקצועי מיועד לסטודנטים שרוצים להכשיר את עצמם לעבודת שדה ארכיאולוגית, ובהתאם לכך משולבים בו קורסים שהם תנאי לקבלת "תעודת חופר" (תעודה המהווה תנאי לקבלת רישיון חפירה מרשות העתיקות), בעוד שהאפיק הכללי מאפשר רכישת ידע נרחב במגוון תחומי הידע הארכאולוגי הנלמדים, ואינו כולל בהכרח קורסים מקצועיים מתמחים.

החוג מציע תכנית ב"א ייחודית למורי דרך עובדים, בשיתוף עם החוג לגיאוגרפיה או עם החוג ללימודים רב-תחומיים. בנוסף אנו מציעים תכנית משולבת בארכיאולוגיה ומדעי הרוח הדיגיטליים, בשיתוף עם החוג למערכות מידע וארכיאולוגיה ומקרא בשיתוף עם החוג למקרא

תנאי הקבלה

עמידה בתנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה ברמה הנדרשת על ידי החוג. החוג מקבל בברכה מועמדים המבקשים לעבור מאוניברסיטאות אחרות ממכללות וחוגים אחרים, ויבחן בחיוב הכרה בקורסים רלוונטיים. החוג רשאי לדרוש ממועמדים אלה לימודי השלמה בהתאם לנסיבות. בנוסף כל התלמידים והמועמדים נדרשים לבוא לייעוץ אישי אצל יועץ הב"א של החוג או אצל ראש החוג. תלמיד יוכל ללמוד במסלול החד-חוגי רק לאחר שסיים בהצלחה את כל שיעורי שנה א' בחוג לארכיאולוגיה בממוצע משוקלל של 80 לפחות, ועמד בתנאי המעבר של שנה א' בחוג השני. לכל מועמד למסלול החד-חוגי יערך ראיון אישי ותכנית הלימודים האישית של כל תלמיד תאושר על ידי יועץ הב"א.

המסלול הדו-חוגי 119101-19-01

מבנה הלימודים:

התלמיד יצבור בחוג 60 נקודות במשך שנות לימודיו במסלול הדו-חוגי. החוג מגלה גמישות רבה באפשרויות הפתוחות בפני הלומדים. בהתאם, ניתן לבחור בהרכב שיעורים כללי או להתחיל ולהתמחות בתקופה או נושא לקראת לימודי תואר שני: התקופות הפרהיסטוריות, תקופת המקרא, התקופה הקלאסית, ימי הביניים, מדעי הארכיאולוגיה (עם מגוון אפשרויות וביניהן ארכיאוזואולוגיה, חומרים בארכיאולוגיה וטכנולוגיות עתיקות).

במסלול הדו-חוגי מתקיימים שני אפיקי לימוד:

האפיק המקצועי:

במסגרת אפיק זה ילמדו התלמידים קורסים אשר יעניקו להם בסוף התואר "תעודת חופר". התלמידים ילמדו סך הכול 60 נקודות בחוג. מתוך 60 הנקודות, חובה לקחת 6 נקודות המורכבות משיעורים טכניים הנדרשים ל"תעודת חופר".

האפיק הכללי:

במסגרת אפיק זה ילמדו התלמידים 60 נקודות במסגרת החוג, מתוכן ניתן לבחור עד 8 נקודות מתוך רשימת קורסים בחוגים אחרים שתוצע על ידי החוג. רשימה זו תכלול קורסים מחוגים כגון: מקרא, תולדות האמנות, גיאוגרפיה, היסטוריה, לימודי ארץ ישראל, מדעי המחשב ויאשרו על ידי יועץ הב"א של החוג.

המסלול החד-חוגי 119102-19-01 .

למסלול החד-חוגי ניתן להצטרף רק בשנה ב' עם ממוצע ציונים של 80 לפחות. במסלול החד-חוגי התלמיד יצבור 80 נקודות בלימודים החוגיים ו-40 נקודות מחוגים אחרים (קורסים הקשורים לתחום ההתמחות ובאישור יועץ הב"א), במניין הקורסים מחוגים אחרים יכללו הקורסים שנלמדו בחוג השני בשנה א'. הקורסים מחוץ לחוג יהיו מדרג 2 ו-3 בלבד ויכללו סמינריון אחד.

דרישות נוספות למסלול הדו-חוגי והחד-חוגי:

1. סיורים וחפירות – במהלך לימודי הב"א יידרשו התלמידים להשתתף ב-15 ימי סיור וב-30 ימי חפירה לימודית (10 ימים לכל תקופה).
2. השתתפות בסמינר המחלקתי בשנה ג' (לא נחשבת במניין הנקודות הכולל לתואר).
3. השתתפות בקורס המתקדם "קריאה וכתובה מדעית" (חובה בסמסטר א' של שנה א').

משך הלימודים:

משך הלימודים בשני המסלולים הוא שלוש שנים.

תוכניות לימוד נוספות:

- **תוכנית ב"א דו-חוגית למורי דרך מוסמכים בשיתוף עם החוג לגאוגרפיה או עם החוג ללימודים רב-תחומיים: 119101-19-02.**

החוג לארכיאולוגיה מקיים תוכנית משותפת למורי דרך (במסלול דו-חוגי) עם החוג לגאוגרפיה ולימודי הסביבה וכן עם החוג ללימודים רב-תחומיים. המסלול נועד להרחיב את הבסיס המקצועי והידע בתחומי עיסוקם ולאפשר להם לזכות בתעודה אקדמית לצד רישיון העיסוק בהוראת דרך. התוכנית כוללת הכרה של 30 נ"ז מתוך 120 נ"ז לתואר ב"א מלא. ההכרה מבוססת על לימודי הארכיאולוגיה, ההיסטוריה והגיאוגרפיה בקורס מורי דרך. במסגרת לימודיו בחוג יחויב התלמיד להשתתף באופן פעיל בסיורים (6 ימי סיור), סקרים וחפירות לימודיות (15 ימי חפירה, 5 בכל תקופה).

משך הלימודים:

שנתיים וחצי.

תנאי קבלה:

מועמדים למסלול זה יתקבלו ללא פסיכומטרי ועל סמך תעודת בגרות בממוצע 75 ומעלה וראיון עם יועץ הב"א או ראש החוג. יש להמציא למחלקת הרשמה תעודת מורה דרך מוסמך מקורית כתנאי קבלה למסלול זה.

• **תוכנית ב"א דו-חוגית ארכאולוגיה בשיתוף עם החוג ארץ ישראל/גיאוגרפיה/ רב-תחומי**

עבור מדריכי החברה להגנת הטבע ומדריכי "תו-תקן":

תוכנית ב"א דו-חוגית ארכאולוגיה בשיתוף עם החוג ארץ ישראל/גיאוגרפיה/ רב-תחומי עבור מדריכי החברה להגנת הטבע ומדריכי קהילה: החוג לארכאולוגיה מקיים תוכנית משותפת למדריכים מוסמכים (או "תו תקן" או "קהילה") עם החוגים ללימודי ישראל, לגיאוגרפיה ולימודי הסביבה וכן עם החוג ללימודים רב-תחומיים. המסלול נועד להרחיב את הבסיס המקצועי והידע בתחומי עיסוקם ולאפשר להם לזכות בתעודה אקדמית לצד רישיון העיסוק בהדרכה. התוכנית כוללת הכרה של 24 נ"ז למדריכי תו תקן ו-16 מדריכי קהילה, מתוך 120 נ"ז לתואר ב"א מלא (ההכרות הן פרטניות, ויעשו רק לאחר שהתלמיד מתחיל ללמוד, בהסתמך על מסגרות השתלמויות שלקח לפני הקבלה לאוניברסיטה). במסגרת לימודיו בחוג יחויב התלמיד להשתתף באופן פעיל בספורים (6 ימי ספור), סקרים וחפירות לימודיות (15 ימי חפירה, 5 בכל תקופה).

משך הלימודים:

שנתיים וחצי

תנאי קבלה:

מועמדים למסלול זה יתקבלו ללא פסיכומטרי ועל סמך תעודת בגרות בממוצע 75 ומעלה, תעודת מדריך (או "תו תקן" או "קהילה"), מבחן אנגלית (אמיר/אמירם) או מבחן יעל (למי ששפת אמו אינה עברית). וראיון עם יועץ הב"א או ראש החוג. יש להמציא למחלקת הרשמה ולחוג תעודת מדריך (או "תו תקן" או "קהילה") מקורית כתנאי קבלה למסלול זה.

• **תוכנית ב"א דו-חוגית במדעי הרוח הדיגיטליים 119101-19-03**

במסגרת החוג לארכאולוגיה תוכלו להירשם גם לתוכנית במדעי הרוח הדיגיטליים, תוכנית חדשה המאפשרת לשלב לימודי מערכות מידע בלימודי החוג לארכאולוגיה ולהיכנס לתחום חדש ופורץ דרך. סטודנטים מצטיינים בתכנית יזכו למלגות, התמחות מעשית במימון התכנית בפרוייקטי מחקר או בתעשייה, ו/או בנסיעה לבית-ספר קיץ בתחום באירופה. פרטים נוספים באתר התכנית למדעי הרוח הדיגיטליים ובדף הפייסבוק: <http://dighum.haifa.ac.il/is/web/index.php/he>. למידע נוסף, ניתן לשלוח מייל למתאם התכנית בחוג: ד"ר ראובן ישורון, ryeshuru@research.haifa.ac.il יש להירשם במקביל גם בחוג למערכות מידע: <http://hevra.haifa.ac.il/is-web/index.php/he> כמו כן, יש לעמוד בתנאי הקבלה של שני החוגים.

משך הלימודים:

שלוש שנים

תנאי קבלה:

עמידה בתנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה ברמה הנדרשת על ידי החוג, ובנוסף מועמדים למסלול זה צריכים לעמוד בתנאי הקבלה של החוג למערכות מידע.

- **תוכנית ב"א דו-חוגית ארכאולוגיה ומקרא בשיתוף עם החוג**
יש לפנות אל מזכירות החוג לקבלת ייעוץ בהקשר לתוכנית זו.

משך הלימודים:

שלוש שנים

תנאי קבלה:

עמידה בתנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה ברמה הנדרשת על ידי החוג, ובנוסף מועמדים למסלול זה צריכים לעמוד בתנאי הקבלה של החוג למקרא.

- **מסלול מואץ למ"א בארכיאולוגיה**

החוג לארכיאולוגיה מציע לתלמידים מצטיינים לסיים בתוך ארבע שנים (שמונה סמסטרים) את התואר הראשון והשני. המסלול מאפשר קבלת תואר בוגר עם השלמת מכסת לימודי הב"א. הלומדים במסלול חייבים למלא את כל מכסת הלימודים לתואר ראשון (במסלול דו-חוגי או חד-חוגי) ולתואר השני. התלמיד יקבל תואר בוגר עם השלמת מכסת לימודי הב"א בתום השנה השלישית ללימודיו ותואר מוסמך בתום השנה הרביעית ללימודיו. המסלול פתוח למועמדים המעוניינים בכתיבת עבודת גמר מחקרית (מסלול א') ולמועמדים המעוניינים במסלול ללא כתיבת עבודת גמר מחקרית (מסלול ב').